

Főoldal>Jogi lépések indítása>Hol és hogyan?>Melyik ország joga alkalmazandó?

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [fr](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Swipe to change

holland**Melyik ország joga alkalmazandó?**

Belgium

1 A hatályos jogszabályok forrásai**1.1 Nemzeti szabályok**

A belga nemzeti jog kötelező forrásait a jogszabályok, az általános jogelvek és a szokásjog alkotják. A jogszabályokat szükségszerűen állami szervek alkotják; az általános jogelvek azért bírnak jogi kötelező erővel, mert a társadalom meg van győződve azok jogi értékéről; a szokásjog az íratlan jogszokást és az általánosan elfogadott gyakorlatot tükrözi.

Belgiumban a bíróságok nem kötelesek az esetjogot követni: az ítélkezési gyakorlatnak, akárcsak a jogtudományi álláspontnak, súlya van, de nem kötelező. A bírósági ítéletek csak az ügy feleire kötelezőek, de nem kötik a hasonló ügyekben ítélkező többi bírót. Az alkotmánybíróságon (*Cour constitutionnelle / Grondwettelijk Hof*) kívül egyetlen más bíróság sem követelheti meg a többi bíróságtól ítélkezési gyakorlatának követését. Még a semmitőszéknek (*Cour de cassation / Hof van Cassatie*) egy alsóbb fokú bíróság ítéletét alkalmasint hatályon kívül helyeződ és az ügyet újból vizsgálatra visszautaló ítélete sem ad az ügyet újratárgyaló bíróságra nézve kötelező utasításokat. Csak a semmitőszék azonos ügyben hozott második ítéletének tartalma válik kötelezővé a végleges ítélet meghozatalára felhívott bíróságra.

1.2 Többoldalú nemzetközi egyezmények

A szövetségi külügyi közszolgálat adatbázisa áttekintést nyújt az 1987 óta aláírt két- és többoldalú egyezményekről:

<https://diplomatie.belgium.be/fr/traites>

<https://diplomatie.belgium.be/nl/verdragen>

<https://diplomatie.belgium.be/de/vertrage>

<https://diplomatie.belgium.be/en/treaties>

Számos Belgiumban hatályos egyezmény szövege közzé van téve az elektronikusan 1997 óta elérhető belga hivatalos lapban (*Moniteur belge/Belgisch Staatsblad*): <http://justice.belgium.be/>

Ezenfelül a „*Législation consolidée*”/„*Geconsolideerde Wetgeving*” link alatt sok (2004. augusztus 1-jei állapot szerint 2800) egyezmény szövege megtalálható az említett honlapon akkor is, ha azok megkötésére 1997 előtt került sor.

Belgium elvileg egy szuverén állam, amely mindenek fölött álló fennhatósággal rendelkezik a bíróságainak joghatósága alá tartozó jogalanyok felett. A társadalom fokozódó nemzetköziesedése miatt mindazonáltal Belgium egyre inkább kötve van a nemzetek feletti és nemzetközi szervezetek és intézmények által alkotott szabályokhoz. Különösen az Európai Unió (EU), az Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), az Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO) és az Európa Tanács nyomta rá bélyegét a belga jogra (vagy közvetlenül alkalmazandó, vagy nem közvetlenül alkalmazandó) szerződések és rendelkezések elfogadásával, valamint e szervezetek tagállamait belső jogrendszerük összehangolására készítő irányelvek és jogi harmonizáció előírásával.

A Belgiumban közvetlenül alkalmazandó emberi jogi egyezményeket, az emberi jogok európai egyezményét és az Európai Szociális Chartát egyaránt az Európa Tanács fogadta el. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének szintjén ezen egyezményeknek a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya, illetve a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya felel meg.

Nemzetek feletti szervezetként az Európai Unió (EU) jelentős hatást gyakorol tagállamaira, Belgiumot is beleértve. Az EU fő jogi eszközei a rendeletek, amelyek közvetlenül alkalmazandók, és az irányelvek, amelyeket maguknak a tagállamoknak kell átültetniük.

Számtalan intézmény és szervezet tevékenykedik a különböző jogágak, mint például a nemzetközi magánjog, a nemzetközi büntetőjog és a nemzetközi kereskedelmi és gazdasági jog fejlesztésén. Hogy csak néhányat említsünk: az Egyesült Nemzetek Szervezete, az ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottsága (Uncitral), a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia, a Nemzetközi Intézet a Magánjog Egységesítéséért (Unidroit), az Európa Tanács, az Európai Unió és az Európai Közösség, a Személyi Állapot Nemzetközi Bizottsága, a Nemzetközi Tengerészeti Szervezet (IMO), a Nemzetközi Légiszállítási Szövetség (IATA), a Benelux Unió stb.

1.3 Főbb kétoldalú egyezmények

Mind a szövetségi hatóságok, mind Belgium államszövetséget alkotó egységeinek hatóságai köthetnek kétoldalú egyezményeket a világ más országaival vagy régióival attól függően, hogy saját hatáskörükbe tartozik-e az adott tárgy. Ezen egyezmények többségét szomszédos országokkal vagy olyan országokkal kötik, amelyekhez Belgiumot szoros vagy fontos kereskedelmi kapcsolatok fűzik.

2 A kollíziós jogi szabályok végrehajtása

A nemzetközi magánjogi törvénykönyvről szóló, 2004. július 16-i törvény kihirdetésére 2004. július 27-én került sor a hivatalos lapban (<http://justice.belgium.be/>). Annak szövege ugyanezen honlapon érhető el a „*Législation consolidée*”/„*Geconsolideerde Wetgeving*” link alatt.

Ezen adatlap a nemzetközi magánjogi törvénykönyv szerinti helyzetet ismerteti. A törvénykönyv nemzetközi joghatósággal és a külföldi bírósági ítéletek és közokiratok joghatásaival kapcsolatos rendelkezései a törvény hatálybalépését követően indított keresetekre és a törvény hatálybalépését követően hozott bírósági ítéletekre és kiállított közokiratokra alkalmazandók. A törvénykönyv átmeneti rendelkezéseinek hatálya alá nem tartozó korábbi ügyekre a legkülönbözőbb jogszabályok és terjedelmes ítélkezési gyakorlat, valamint jogi szakirodalom vonatkoznak. Hasznosak lehetnek az alábbi weboldalak:

- <http://www.law.kuleuven.be/ipr>

- <http://www.ipr.be/>

- <http://www.dipr.be/>

A törvénykönyv csak annyiban alkalmazandó, amennyiben az ügyre nem irányadók nemzetközi egyezmények, európai uniós jog vagy különös jogszabályok.

2.1 A bírák hivatalból kötelesek-e alkalmazni a kollíziós jogi szabályokat?

A belga bírák nem csak a belga jogot alkalmazzák. Gyakran külföldi jog alapján kell ítéletet hozniuk.

A belga nemzetközi magánjog szerint a külföldi jogot a külföldi országban elfogadott értelmezés alapján kell alkalmazni; ha a bíróság nem tudja megállapítani magának a külföldi jognak a tartalmát, a felek közreműködését kérheti. Ha nyilvánvalóan lehetetlen a bíróság számára, hogy észszerű időn belül megállapítsa a külföldi jog tartalmát, akkor a belga jogot kell alkalmaznia (a törvénykönyv 15. cikke).

2.2 Vissza- és továbbutalás (Renvoi)

A törvénykönyv elfogadása óta a vissza- és továbbutalás főszabály szerint már nem elfogadott (a törvénykönyv 16. cikke). A törvénykönyv azonban tartalmaz egy kivételt a jogi személyekre alkalmazandó jog tekintetében (110. cikk), és lehetővé teszi a természetes személyek jog- és cselekvőképességére vonatkozó belga jogra való utalást (lásd lent).

2.3 A kapcsoló tényező megváltozása

A kapcsoló tényező változhat idővel (pl. állampolgárság) vagy térben (pl. szokásos tartózkodási hely).

A nemzetközi magánjogi törvénykönyv a kapcsoló tényező változásának leggyakoribb eseteiben alkalmazandó szabály meghatározására törekszik.

A házasság joghatásait illetően például a törvénykönyv szerint az első kapcsoló tényező a házastársak azon időpontbeli szokásos tartózkodási helye, amelyben a joghatásokra hivatkoznak (48. cikk).

A származás esetében a törvénykönyv rögzíti, hogy az alkalmazandó jog az azon állampolgárság szerinti jog, amellyel az a személy, akinek apasága vagy anyasága vitatott, a gyermek születésének időpontjában rendelkezik (62. cikk).

A dologi tulajdonjogokra azon állam joga az irányadó, amelyben a vagyontárgy a jogra való hivatkozás időpontjában található. A törvénykönyv mindazonáltal rögzíti, hogy az ilyen jogok megszerzésére és elvesztésére azon állam joga az irányadó, amelyben a vagyontárgy azon aktusok vagy tények megvalósulásának idején található, amelyekre a jog megszerzésének vagy elvesztésének alapjaként hivatkoznak (87. cikk).

2.4 Kivételek a kollíziós jogi szabályok általános alkalmazása alól

Az általános kollíziós szabályok a törvénykönyvben meghatározott esetekben nem alkalmazhatók.

1. Kivételesen nem alkalmazható a törvénykönyv által kijelölt jog, ha nyilvánvaló, hogy a körülmények összességére tekintettel a helyzet csak nagyon lazán kapcsolódik Belgiumhoz, és nagyon szorosan kapcsolódik egy másik államhoz. Ilyen esetben e másik állam joga alkalmazandó (19. cikk).

2. A belga jognak a valamely nemzetközi helyzetre a kollíziós szabályok által kijelölt jogtól függetlenül irányadó elsőbbséget élvező vagy közjogi rendelkezései alkalmazandók maradnak (20. cikk).

3. Egy kivétel vonatkozik a nemzetközi közrendre, amely lehetővé teszi a külföldi jog bizonyos vonatkozásai alkalmazásának mellőzését, ha azok hatása összeegyeztethetetlen lenne a belga jogrenddel (21. cikk).

2.5 A külföldi jog bizonyítása

A belga bíróságok felhívhatják a feleket a külföldi jog tartalmának és hatályának bizonyítására. A bíróságok a külföldi jogról való tájékoztatásról szóló, 1968. június 7-én Londonban aláírt európai egyezményt is alkalmazhatják. Ha hiteles bizonyítékra van szükség, a felet olyan nyilatkozat (ügynevezett *certificat de coutume*) bemutatására hívják fel, amelyben a megfelelő külföldi hatóság hiteles bizonyítékot szolgáltat az országában az adott időpontban vagy korábban alkalmazandó szabályokról.

3 Kollíziós jogi szabályok

Ha a belga bíróság joghatósággal rendelkezik a már említett szabályok alapján, azt is mérlegelnie kell, hogy melyik jogot kell alkalmaznia a jogvitára. E kérdésben a belga nemzetközi magánjoggal összhangban dönt. A jogvita tárgyától függően több olyan tényező van, amely az ügyet egy konkrét jogrendszerhez kapcsolhatja. A nemzetközi magánjogi törvénykönyv tárgykör szerint van strukturálva, és tárgykör szerint határozza meg a releváns kapcsoló elvet. A továbbiakban e tárgykörök némelyikének megtárgyalására kerül sor.

3.1 Szerződéses kötelek és jogi aktusok

E tárgykört a „Róma I. rendeletként” ismert 2008. június 17-i 593/2008/EK rendelet szabályozza. A nemzetközi magánjogi törvénykönyv azokra a szerződéses ügyekre is kiterjeszti a korábbi 1980. évi római egyezmény alkalmazását, amelyeket az kizárt a hatálya alól. Nemsokára sor kerül a törvénykönyv módosítására annak érdekében, hogy figyelembe vegye a korábbi római egyezmény „Róma I. rendelet” általi felváltásával előállt helyzetet. A rendelet hatálya alól kizárt egyes ügyekre mindazonáltal különös szabályok vonatkoznak

– nemzetközi egyezmények (különösen az idegen és a saját váltóra vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában Genfben, 1930. június 7-én megkötött egyezmény és a csekkre vonatkozó törvények ütközésének rendezése tárgyában Genfben, 1931. március 19-én megkötött egyezmény) alapján, vagy

– a törvénykönyv különös rendelkezései (különösen a célvagyonra vonatkozó 124. cikk és a társasági szerződésekre vonatkozó 111. cikk) alapján.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy a rendelet 25. cikke alapján bizonyos nemzetközi egyezmények továbbra is alkalmazandók, mégpedig:

– a belvízi árufuvarozási szerződésről szóló, 2001. június 21-i budapesti egyezmény,

– a mentésről szóló, 1989. április 28-i londoni nemzetközi egyezmény,

– a hajó-összeütközésekre, továbbá a tengeri segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából Brüsszelben, 1910. szeptember 23-án aláírt nemzetközi egyezmények és az azokhoz csatolt aláírási jegyzőkönyv.

3.2 Szerződésen kívüli kötelmi viszonyok

E tárgykört a „Róma II-rendeletként” ismert 2007. július 11-i 864/2007/EK rendelet szabályozza. A nemzetközi magánjogi törvénykönyv azokra az ügyekre is kiterjeszti e rendelet alkalmazását, amelyeket az kizár a hatálya alól.

A rendelet hatálya alól kizárt egyes ügyekre mindazonáltal különös szabályok vonatkoznak. Így a jó hírnév, illetve a magánélet vagy a személyiségi jogok megsértéséből eredő kötelmi viszonyra a felperes választása szerint azon állam joga az irányadó, amelyben a jogsértést elkövették vagy a kár bekövetkezett, illetve a jogsértés elkövetésének vagy a kár bekövetkezésének veszélye állt fenn, kivéve, ha a felelős személy bizonyítja, hogy nem láthatta előre, hogy a kár az adott államban fog bekövetkezni (99. cikk).

Meg kell jegyezni, hogy a rendelet 28. cikke alapján bizonyos nemzetközi egyezmények továbbra is alkalmazandók, mégpedig:

– a közúti balesetekre alkalmazandó jogról szóló, 1971. május 4-i hágai egyezmény,

– a hajó-összeütközéssel kapcsolatos ügyekben fennálló polgári jogi joghatóságra vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló nemzetközi egyezmény, a hajó-összeütközéssel vagy más hajózási eseményekkel kapcsolatos ügyekben fennálló büntetőjogi joghatóságra vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló nemzetközi egyezmény, valamint a tengerjáró hajók feltartóztatására vonatkozó egyes szabályok egységesítéséről szóló nemzetközi egyezmény, amelyek mindegyikét 1952. május 10-én írták alá Brüsszelben,

– a mentésről szóló nemzetközi egyezmény, London, 1989. április 28.,

– az európai szabadalmak megadásáról szóló egyezmény, München, 1973. október 5.,

– a légi jármű elővigyázatosságból történő lefoglalása egyes szabályainak egységesítéséről szóló, 1933. május 29-i nemzetközi egyezmény,

– a hajó-összeütközésekre, továbbá a tengeri segélynyújtásra és mentésre nézve bizonyos szabályok egységesítése céljából Brüsszelben, 1910. szeptember 23-án aláírt nemzetközi egyezmények és az azokhoz csatolt aláírási jegyzőkönyv.

3.3 A személyi állapot, valamint annak a családi állapottal kapcsolatos vonatkozásai (név, lakóhely, cselekvőképesség)

A nemzetközi magánjogi törvénykönyv eltérő rendelkezése hiányában a személyek állapotával, valamint jog- és cselekvőképességével kapcsolatos jogvitákban az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga alkalmazandó.

A természetes személyek jog- és cselekvőképességét illetően a törvénykönyv egy visszautalásra vonatkozó rendelkezést tartalmaz: a kérdésre a belga jog az irányadó, ha a külföldi jog a belga jogot rendeli alkalmazni (a törvénykönyv 34. cikke).

Az általános elvvel összhangban a vezeték- és utónevek meghatározására alkalmazandó jog az érintett személy állampolgársága szerinti állam joga (37. cikk).

3.4 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása, ideértve az örökbefogadást is

3.4.1 Szülő-gyermek kapcsolat megállapítása

Az alkalmazandó jog meghatározásának főszabályaként a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 62. cikke rögzíti, hogy valamely személy apaságának vagy anyaságának megállapítására és vitására azon állam joga az irányadó, amelynek e személy a gyermek születésekor vagy, ha az apaság vagy anyaság megállapítására önkéntes aktus alapján kerül sor, ezen aktus időpontjában az állampolgára.

3.4.2 Örökbefogadás

Az örökbefogadás feltételeire az örökbefogadó nemzeti joga vagy az örökbefogadók közös nemzeti joga az irányadó. Ha az örökbefogadónak nem azonos az állampolgárságuk, az említett feltételekre szokásos tartózkodási helyük joga vagy ennek hiányában a belga jog az irányadó.

A szükséges hozzájárulásokra alkalmazandó jog az örökbefogadott szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga. Ha azonban e jog nem követeli meg az örökbefogadott hozzájárulását, vagy nem teszi lehetővé az örökbefogadást, az örökbefogadott hozzájárulására a belga jog az irányadó (a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 67. és 68. cikke).

3.5 Házasság, házasság nélkül együtt élő párok, élettársi kapcsolatok, házasság felbontása, különválás, tartási kötelezettségek

3.5.1 Házasság

Ami a házasságra alkalmazandó jogot illeti, a nemzetközi magánjogi törvénykönyv különbséget tesz az alábbiak között:

1. házassági ígélet: a jövőbeli házastársak szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, vagy ennek hiányában azon állam joga, amelynek a két jövőbeli házastárs az állampolgára, ennek hiányában pedig a belga jog (a törvénykönyv 45. cikke);
2. házasságkötés: a házastársak mindegyikének saját nemzeti joga az azonos neműek közötti házasság lehetséges kivételével, amennyiben a külföldi jog ilyen házasságot megtiltó rendelkezése ki van zárva, ha bármelyik házastárs olyan állam állampolgára, vagy olyan államban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, amelynek joga engedélyezi az ilyen házasságot (a törvénykönyv 46. cikke);
3. alakítások: a házasságkötés helye szerinti állam joga (a törvénykönyv 47. cikke);
4. a házasságkötés joghatásai: a házastársak szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, vagy ennek hiányában azon állam joga, amelynek mindkét házastárs az állampolgára, ennek hiányában pedig a belga jog (a törvénykönyv 48. cikke).

3.5.2 A házasság nélkül együtt élő párok és az élettársi kapcsolatok

Ami az élettársi kapcsolatokat vagy az együttélés bármely bejegyzendő formáját illeti, a belga jog különbséget tesz a házassággal egyenértékű köteleket létrehozó és az ilyen köteleket létre nem hozó együttélés között.

Az előbbire a házasságra irányadó jog (lásd fent), a házassággal egyenértékű köteleket létre nem hozó együttélésre pedig azon állam joga alkalmazandó, ahol az együttélés bejegyzésére először sor került.

Nincsenek a nem bejegyzett együttélést szabályozó konkrét rendelkezések.

3.5.3 A házasság felbontása és a különválás

A házasság felbontására és a különválásra a 2010. december 20-i 1259/2010/EU rendelet alkalmazandó.

3.5.4 Tartási kötelezettségek

A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendelet 15. cikke a 2007. november 23-án elfogadott, a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló hágai jegyzőkönyvre hivatkozik. A főszabály a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti állam jogát jelöli ki. Különös szabályok alkalmazandók mindazonáltal a gyermekek és szülei között, a 21. életévüket be nem töltött személyek tekintetében a szüleiken kívüli más személyekhez fűződő kapcsolataikban, a házastársak és volt házastársak között, valamint azon személyek között, akiknek házasságát érvénytelenítették. A jegyzőkönyv az alkalmazandó jog kijelölését a felek számára lehetővé tevő rendelkezést is tartalmaz.

Emellett a gyermektartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1956. október 24-i hágai egyezmény alkalmazandó a Belgium és azon állam közötti viszonyokban, amely anélkül részese ezen egyezménynek, hogy megerősítette volna a fent említett 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyvet.

3.6 Házassági vagyoni rendszerek

A társak választhatják meg a házassági vagyoni rendszerükre irányadó jogot. A választás korlátozott: a társak házasságkötésüket követő első szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga, vagy a házastársak valamelyikének nemzeti joga (a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 49. cikke).

Az alkalmazandó jog megválasztása hiányában a házassági vagyoni rendszerre a társak házasságkötésüket követő első szokásos tartózkodási helye szerinti állam joga az irányadó. Ha nem ugyanabban az államban rendelkeztek szokásos tartózkodási hellyel, az alkalmazandó jog azon állam joga, amelynek a társak egyaránt állampolgárai voltak házasságkötésük időpontjában. Egyéb esetekben a házasságkötés helye szerinti állam joga alkalmazandó (a törvénykönyv 51. cikke).

3.7 Öröklés, végintézkedések

E tárgykört az öröklési ügyekre irányadó joghatóságról, az alkalmazandó jogról, az öröklési ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az öröklési ügyekben kiállított közokiratok elfogadásáról és végrehajtásáról, valamint az európai öröklési bizonyítvány bevezetéséről szóló, 2012. július 4-i 650/2012/EU rendelet szabályozza.

3.8 Ingatlan

A vagyontárgy helyét kell figyelembe venni az alkalmazandó jog meghatározásához is (a nemzetközi magánjogi törvénykönyv 87. cikke).

3.9 Fizetéseképtelenség

A fizetéseképtelenségi eljárásra a fizetéseképtelenségi eljárásról szóló, 2000. május 29-i 1346/2000/EK rendelet az irányadó. A rendelet alapelve az, hogy egyetlen egyetemes fizetéseképtelenségi főeljárás létezik, amelyet adott esetben másodlagos területi eljárások követnek.

Utolsó frissítés: 05/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.